

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ПОРУШЕННЯ СТЕРЕОТИПУ НОРМАЛЬНОЇ ХОДИ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕНОЇ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ

Ігор ГУЛЬ, Ольга БАС

*Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського,
м. Львів, Україна, e-mail: footay1995@gmail.com*

Вступ. Черепно-мозкова травма (ЧМТ) є однією з актуальних проблем сучасної медицини. Травматичні пошкодження черепа та головного мозку становлять 30–40% усіх травм (у середньому 4–4,2 випадки на 1000 наявного населення в Україні) і посідають перше місце за показниками летальності та інвалідизації з-поміж осіб працездатного віку. Стосовно інвалідизації та смертності черепно-мозкова травма переважає серед травм інших локалізацій, а серед причин смерті в молодому і середньому віці вона займає перше місце, випереджаючи в цьому онкологічні та судинні захворювання в мирний час, і є основною причиною під час війни [1, 2].

Мета – на основі аналізу наукової і методичної літератури виявити основні порушення та ускладнення після перенесеної черепно-мозкової травми, які призводять до порушення стереотипу ходи.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури.

Результати. Перебіг та відновлення після перенесеної ЧМТ визначають за допомогою виявлення основних порушень та ускладнень, які виникають [3].

Основними порушеннями при черепно-мозковій травмі у пацієнтів є такі: увага, орієнтування, короткотривала та довготривала пам'ять, апраксія, агнозія, запаморочення, втрата слуху та зору, посилення чутливості до світла або шуму, порушення роботи кишківника та сечового міхура, ураження черепно-мозкових нервів, паралічі або парези, порушення координації рухів (атаксія), порушення рівноваги, порушення тону м'язів (спастичність, в'ялість, ригідність, порушення постуральних реакцій, втрата селективного руху тощо) [4].

Усі види порушень можуть бути в пацієнта одночасно або лише поодинокі – це залежить від типу ушкодження та місця локалізації. Залежно від наявних порушень виникають рухові ускладнення, які впливають на якість ходи:

1. Втрата сили м'язів: дослідження показують, що приблизно у 78% пацієнтів виникають проблеми з силою м'язів. Силу можна втрачати при паралічах або парезах, коли порушується іннервація м'яза та настає атрофія або м'яз продукує недостатню силу; при порушенні тону м'язів, спастичність зменшує силу м'яза, в якому вона продукується.

2. Обмеження амплітуди руху в суглобах: також є частою проблемою при ЧМТ. Виникає при порушенні тону м'язів, коли є тривале перебування кінцівки в одному положенні унаслідок спастичності; парези; при порушенні поступальних реакцій.

3. Швидкість руху: через збій у роботі ЦНС рух може стати дуже повільним і це напряму впливає на рівновагу тіла. Людині з такою проблемою потрібно більше зусиль та часу для виконання повсякденної активності.

4. Швидка втома та слабка витривалість: у таких випадках втома виникає внаслідок підвищеної енергетичної активності через низьку ефективність моделі руху або через підвищену роботу ЦНС.

5. Порушення пропріоцепції та стереогноз: унаслідок порушення чутливості у людей з такими проблемами виникає складність у координації рухів та рівновазі тіла. У пацієнта виникає великий ризик падіння та травматизації, оскільки він не відчуває, у якому положенні перебуває його частина тіла, на яку робиться опора [4, 5].

Висновки. У людей із наслідками черепно-мозкової травми наявна велика кількість порушень, які потребують деталізованого обстеження та тривалого терміну відновлення. Унаслідок порушень виникають ускладнення (слабкість м'язів, обмеження амплітуди руху, зменшення швидкості руху, порушення пропріоцепції та стереогноз, швидка втома та слабка витривалість), які безпосередньо впливають на якість відновлення нормального стереотипу ходи.

Ключові слова: порушення, ураження, хода.

Список використаних джерел

1. Гринів Ю. В. Особливості черепно-мозкової травми середнього та тяжкого ступеня в осіб старших вікових груп (клініка, діагностика, прогнозування) : автореф. дис... канд. мед. наук : [спец.] 14.01.05 – «Нейрохірургія» / Гринів Юрій Васильович ; Ін-т нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромаданова. – Київ, 2003. – 21 с.
2. Виктор М. Руководство по неврологии по Адамсу и Виктору / Морис Виктор, Аллан Х. Роппер ; пер. с англ. под ред. академика РАМН Н. Н. Яхно. – 7-е изд. – Москва : Мед. информ. агентство, 2006. – 680 с. – ISBN 5-89481-275-5.
3. Шагинян Г. Г. Черепно-мозговая травма / Шагинян Г. Г., Древаль О. Н., Зайцев О. С. ; под ред. О. Н. Древаля. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 288 с.
4. Umphred's Neurological rehabilitation / Darcy Umphred, Rolando T. Lazaro, Margaret L. Roller, Gordon U. Burton. – Sixth ed. – St. Louis: Elsevier/Mosby, 2013. – 1262 p.
5. Oxford textbook of Movement disorders / ed. by David Burn. – Oxford : Oxford University Press, 2013. – 200 p.